
VORŠILKA PROKÚPEK – ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ S.R.O.

Nejvyšší soud České republiky
prostřednictvím
Obvodního soudu pro Prahu 2

V Praze dne 22.5.2019

Ke sp. zn.: 20 C 8/2006-656

Žalobce: **AKRO investiční společnost, a.s.**
se sídlem Slunná 547/25, 162 00 Praha 6,
IČ: 492 41699,
zapsaný v Obchodním rejstříku Městského soudu v Praze,
oddíl B, vložka 2164
zastoupený JUDr. Jiřím Voršilkou, advokátem,
advokátní kancelář Praha 1, Opletalova 4,

Žalovaná: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti České republiky**
se sídlem Vyšehradská 16, Praha 2

o zaplacení 1.114.275.017,- Kč s přísl.

**Dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne
20.3.2019 č.j.: 62 Co 387/2018-753**

Elektronicky prostřednictvím datové schránky

Příloha: Plná moc

1. Rozsudkem Městského soudu v Praze č.j: 62 Co 387/2018-753 ze dne 20.3.2019 potvrdil odvolací soud rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 31.1.2018 č.j.: 20 C 8/2006-656, jímž byla zamítnuta žaloba, kterou se žalobce domáhal na žalovaném zaplacení částky 1.114.275.017,- Kč s příslušenstvím, jako náhrady škody pro jím obhospodařované podílové fondy z titulu odpovědnosti státu za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem notáře podle zákona č. 58/1969 Sb. tím, že notář vyhotovil neplatný notářský zápis, kterým došlo ke změně v představenstvu společnosti CS Fond investiční společnost a.s., přičemž tento notářský zápis byl následně použit k neoprávněnému odčerpání finančních prostředků z účtů podílových fondů obhospodařovaných původně CS Fond investiční společností a.s. Odvolací soud potvrdil právní názor soudu prvního stupně, že notářský zápis byl sepsán a následně i škoda vznikla v době, kdy stát neodpovídal za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem notáře podle zákona č. 58/1969 Sb., neboť uvedený zákon upravoval pouze odpovědnost za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem státního notářství, které však bylo zákonem č. 358/1992 Sb. zrušeno a státní notářství byla nahrazena notářem.
2. Odvolací soud poukázal na to, že rovněž judikatura Nejvyššího soudu, podpořená dle jeho názoru i rozhodnutími Ústavního soudu, vychází z toho, že od 1.1.1992 do 15.5.1998 nebyla v zákoně upravena odpovědnost státu za nesprávný úřední postup notáře. Původně zákonem stanovená odpovědnost státu za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem státního notářství byla, v důsledku legislativních změn, nahrazena odpovědností notáře jako fyzické osoby podle § 57 zákona č. 358/1992 Sb. Odvolací soud vyšel dále z toho, že výše uvedené závěry dovozené soudní judikaturou nelze považovat za protiústavní, když poukázal na rozhodnutí Ústavního soudu I.ÚS 1914/11, podle něhož nepředstavují právní závěry obecných soudů ohledně neexistence zákonné úpravy odpovědnosti státu za nesprávný úřední postup notáře extrémní vybočení z ústavních „kautel“, neboť odpovědnost státu za nesprávný úřední postup notáře byla nahrazena vlastní odpovědností notáře. Odvolací soud neakceptoval námitky žalobce, že v případě, který řešil Ústavní soud, se jednalo o jinou situaci, zejména z hlediska rozsahu uplatněné náhrady škody a dovedl, že protiústavnost nelze dovést ani z toho, že v daném případě je na první pohled zřejmé, že škoda je takového rozsahu, že žádná fyzická či právnická osoba ji není žalobci schopna uhradit a žalobce možnost dosáhnout náhrady škody vůči notáři tak fakticky

vůbec nemá; otázka výše škody je dle názoru odvolacího soudu z hlediska posouzení ústavnosti irelevantní.

3. Odvolací soud poukázal rovněž na to, že podle nálezu Ústavního soudu České republiky ze dne 13.3.2012 sp. I. ÚS 529/09, se stát nemůže zcela zbavit objektivní odpovědnosti za činnost, kterou lze podřadit pod pravomoci spadající do výkonu veřejné moci, přenesené na subjekty nestátního charakteru, což platí i pro výkon notářství, resp. pro sepisování notářských zápisů o právních úkonech. V daném případě však odpovědnost za škodu způsobenou v souvislosti s výkonem činnosti notáře zákon nevyloučil, pouze určil odpovědným subjektem za tuto škodu podle § 57 zákona č. 358/1992 Sb. notáře. Podpůrně odvolací soud dovodil, že předmětný notářský zápis neobsahoval zákonem stanovené náležitosti, a tudíž neměl statut veřejné listiny.

Proti tomuto rozsudku podává žalobce

d o v o l á n í,

které odůvodňuje takto:

A.

Rozsah podaného dovolání

4. Žalobce podává dovolání proti všem výrokům napadeného rozsudku.

B.

Vymezení důvodu přípustnosti dovolání

5. Dovolání proti rozsudku Městského soudu v Praze č.j.: 62 Co 387/2018-753 ze dne 20.3.2019 je z hlediska ustanovení § 236 a 237 OSŘ přípustné, neboť jde o rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí a napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázek hmotného práva, které dovolacím soudem byly již vyřešeny, nicméně žalobce navrhuje, aby dovolacím soudem vyřešená právní otázka byla posouzena jinak. Jde konkrétně o vyřešení otázky, zda v době od 1.1.1993 do 15.5.1998, kdy nabyl účinnosti zákon č. 82/1998 Sb., odpovídal stát za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem notáře podle zákona č. 58/1969 Sb.

6. Odvolací soud i soud I. stupně vyšel z dřívějších rozhodnutí dovolacího soudu (např. 28 Cdo 2363/2009, 28 Cdo 349/2010) ¹ a dospěl k závěru, že stát v uvedeném období za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem notáře neodpovídal, neboť dřívější státní notářství bylo zákonem č. 264/1992 Sb. zrušeno a notář zastávající od 1.1.1993 tzv. notářský úřad, odpovídal za škodu dle zákona č.358/1992 Sb. sám. Žalobce vychází z toho, že právní posouzení tak, jak bylo učiněno soudem prvního stupně i odvolacím soudem, je nesprávné a v rozporu s ustanovení článku 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, tj. že soudy obou stupňů rozhodly na základě nesprávného právního posouzení, když vycházely z právní otázky dle judikatury dovolacího soudu, který má být na základě tohoto dovolání dovolacím soudem posouzena odlišně.

Kromě výše uvedeného dovolacího důvodu, podpůrně uplatňuje žalobce i důvod vyplývající z potřeby vyřešit dosud nevyřešenou otázku, zda závěr vyplývající z judikatury dovolacího soudu, že stát neodpovídal za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem notáře v době od 1.1.1993 do 15.5.1998, platí i v případě natolik vysoké náhrady škody, že je zřejmé, že nemůže být nahrazena fyzickou osobou - notářem. V této souvislosti dovolací soud dospěl k závěru, že otázka výše náhrady škody je irelevantní pro posouzení ústavnosti výkladu. Žalobce s tímto posouzením nesouhlasí, neboť v takovém případě by nešlo o omezení odpovědnosti státu, ale o vyloučení jeho odpovědnosti a její přenesení na jiný subjekt, který zjevně není schopen náhradu škody poskytnout. K argumentaci odvolacího soudu, že notářský zápis neobsahoval všechny náležitosti, a tudíž neměl statut veřejné listiny, uplatňuje žalobce rovněž důvod spočívající v potřebě řešit v judikatuře dovolacího soudu dosud nevyřešenou otázku, zda nedostatek zákonem předepsaných náležitostí notářského zápisu je důvodem pro vyloučení odpovědnosti státu za nesprávný úřední postup notáře podle zák. č. 58/1969 Sb. Tuto otázku ve vztahu k zákonu č. 58/1969 Sb. dovolací soud dosud neřešil, a to i s ohledem na právní názor, že stát za nesprávný úřední postup notáře podle tohoto zákona neodpovídá.

¹ Např. 28 Cdo 2363/2009 - Než nabyl účinnosti zákon č. 82/1998 Sb., upravoval problematiku odpovědnosti státu za škodu způsobenou rozhodnutím či nesprávným úředním postupem zákon č. 58/1969 Sb. Z jeho ustanovení však nelze žádným způsobem vyčíst, že by stát odpovídal za nesprávný úřední postup notáře. Notářství není státním orgánem a ustanovení zákona č. 58/1969 Sb. na něj dopadat nemohou. Tento závěr byl dále převzat i v rozhodnutí dovolacího soudu 28 Cdo 349/2010.

C.

Nesprávnost právního posouzení odvolacího soudu

7. Odvolací soud, stejně jako soud prvního stupně, vycházel z judikatury Nejvyššího soudu, konkrétně z rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 6.4.2011 č.j.: 28 Cdo 2363/2009 a rozhodnutí ze dne 7.12.2011 č.j.: 28 Cdo 349/2010, podle něhož z ustanovení zákona č. 58/1969 Sb. nelze žádným způsobem vyčíst, že by stát v době 1.1.1993 do 15.5.1998 (tj. do nabytí účinnosti zákona č. 82/1998 Sb.) odpovídal za nesprávný úřední postup notáře. Na základě výše uvedeného dospěl odvolací soud k závěru, že stát neodpovídá za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem notáře, který pořídil neplatný notářský zápis v roce 1997, tj. před účinností zákona č. 82/1998 Sb. Za způsobenou škodu odpovídal dle ustanovení § 57 zákona č. 358/1992 Sb. sám notář, který neplatný notářský zápis vyhotovil, přičemž otázka výše škody není dle odvolacího soudu relevantní z hlediska posouzení ústavnosti výkladu.
8. Žalobce je přesvědčen, že uvedený právní výklad nemůže obstát a je v rozporu s § 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod (dále také Listina), podle něhož každý má právo na náhradu škody mu způsobené nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu **či orgánu veřejné správy** nebo nesprávným úředním postupem. Podle ustanovení § 36 odst. 4 Listiny základních práv a svobod podmínky a podrobnosti upravuje zákon.
Podle nálezu Ústavního soudu ČR ze dne 13.3.2012 sp. zn.: I ÚS 529/09 se stát nemůže zcela zbavit objektivní odpovědnosti za činnost, kterou lze podřadit pod pravomoci spadající do výkonu veřejné moci přenesené na subjekt nestátního charakteru, což platí i pro výkon notářství, resp. sepisování notářských zápisů o právních úkonech². V konkrétním případě notář není ryze soukromou osobou, ale jde o

²I. ÚS 529/09 Jedním ze stěžejních principů právního státu, k němuž ČR zavazuje čl. 1 odst. 1 Ústavy, je budování důvěry občanů v právo a instituce státu, resp. veřejné moci. Tam, kde jednotlivec jedná s důvěrou ve věcnou správnost aktů státu či jeho postupů a rovněž s důvěrou v jejich soulad s právem, musí být současně garantováno právo na náhradu škody, pokud se ukáže, že presumpce správnosti či zákonnosti byla klamná. Jinak řečeno, taková důvěra je možná pouze tehdy, pokud stát či subjekty, na něž stát přenesl výkon některých svých pravomocí, odpovídají za škodu vzniklou jednotlivci jejich činností v případě, že tyto činnosti se posléze ukáží jako nezákonné či jinak vadné.

Současná obecná tendence, spočívající v přenášení množství pravomocí spadajících do výkonu veřejné moci na subjekty nestátního charakteru nemůže být důvodem pro to, aby se stát zcela zbavoval objektivní odpovědnosti za jejich činnost, nebo aby skutečnost, že určitou činnost vykonával nestátní subjekt, vedla k nějakému jinému, tj. mírnějšímu výkladu odpovědnosti státu, případně institutů vázících se k odpovědnosti, v daném případě výkladu pojmu nesprávný úřední postup.

osobu, která vykonává notářský úřad a tento notářský úřad je zřizován Ministerstvem spravedlnosti. Je zde proto úzké sepjetí mezi státem a notářským úřadem a je nepochybné, že v případě notářů se jedná o činnost při výkonu veřejné moci a notář tak spadá pod definici danou ustanovením čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod vymezující tzv. „orgán veřejné správy“.

9. Ustanovení čl. 36 odst. 3 a 4 Listiny tak zaručuje poškozenému subjektu **ústavní právo** na náhradu škody vůči státu způsobené mu nezákonným rozhodnutím soudu jiného státního orgánu nebo **orgánu veřejné správy** nebo nesprávným úředním postupem. Stát přitom nemůže v rámci svého legislativního procesu na úrovni podústavních norem zcela vyloučit svoji odpovědnost za tuto škodu, byť v dílčím aspektu, konkrétně v rozsahu své odpovědnosti za nesprávný úřední postup **tzv. orgánu veřejné správy**. Klíčové pro posouzení odpovědnosti žalovaného za nesprávný úřední postup notáře v této věci je proto posouzení, zda notář je tzv. **orgánem veřejné správy**. V této souvislosti se odvolací soud i soud I. stupně omezily pouze na úvahy, že notář není státní orgán, aniž by se blíže zabývaly tím, zda notář, resp. notářský úřad, spadá pod pojem „**orgán veřejné správy**“. Z ustanovení článku 36 odst. 3 Listiny totiž plyne, že orgán veřejné správy není totožný s pojmem státní orgán. Jak totiž plyne z formulace použité v článku 36 odst. 3 listiny („...*soudu jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy*“) zákonodárce měl zřetelně na mysli zahrnout po odpovědnost státu nejenom státní orgány, ale i ty orgány, které sice nejsou státním orgánem, ale z vůle státu plní tzv. veřejné funkce., tj. byly na ně některé funkce státu přeneseny.
10. I když lze souhlasit s právním názorem odvolacího soudu, že notář není státní orgán, přesto při sepisování veřejných listin (notářských zápisů) plní úkoly státní správy, a je tudíž **tzv. orgánem veřejné správy** dle čl. 36 odst. 3 Listiny. Notáři jsou do funkce jmenováni, kontrolováni a z funkce také odvoláváni státem (Ministerstvem spravedlnosti) a vytváří tzv. notářské úřady. Podle § 1 odst. 1 zákona č. 358/1992 Sb., notář je fyzická osoba splňující předpoklady podle tohoto zákona, **kteřou stát pověřil notářským úřadem**. Podle § 1 odst. 2 cit. Zákona, notářským úřadem se rozumí soubor **pravomocí k výkonu notářství** a další činnosti stanovené zákonem (dále jen "činnost notáře") trvale spojené s místem výkonu této činnosti. V důvodové zprávě k § 1 zákona č. 352/1992 Sb. je uvedeno výslovně, že notář v rámci svého svobodného

povolání **plní některé funkce státu** - zejména sepisuje veřejné listiny a osvědčuje právně významné skutečnosti. **Z důvodové zprávy tak přímo vyplývá, že sepisování veřejných listin je plněním funkcí státu.** Z těchto ustanovení proto výslovně plyne, že notář je orgánem veřejné správy ve smyslu článku 36 odst. 3 Listiny, neboť plní funkce státu (viz důvodová zpráva) a **vykonává pravomoc** k výkonu notářství (viz § 1 odst. 2 zákona č. 352/1992 Sb).

11. I přesto, že z důvodu legislativních změn účinných od 1.1.1993 notář přestal být státním orgánem, přesto plnil stejné funkce jako dřívější státní notář (jednalo se o identické osoby) a plnil tak úkoly, které na něho byly přeneseny státem s výraznými zásahy státu do procesu jmenování a odvolávání notářů a regulace notářských úřadů. Samotná organizační změna ve výkonu pravomoci notářství nemůže být ústavně udržitelným důvodem pro argumentaci, že z důvodu této změny, kdy dříve působící státní notář se změnil na notáře se stejnou náplní činnosti, při které oba subjekty – státní notář i notář, plnily identické úkoly státu, došlo k úplnému zániku ústavně zaručeného práva poškozeného na náhradu škody vůči státu za nesprávný úřední postup notáře. V této souvislosti nelze akceptovat právní argumentaci odvolacího soudu a soudu I. stupně, že je výsostným právem státu, pokud se rozhodl v určitém období svoji odpovědnost za činnost notáře převzít a v určitém období se rozhodl jinak. Takovému výkladu brání právě ustanovení článku 36 odst. 3 Listiny. Stát totiž tuto svoji odpovědnost nemůže zcela vyloučit. V oblasti odpovědnosti za nesprávný úřední postup notáře může tuto svoji odpovědnost omezit a stanovit ji určitý rozsah, nemůže ji však vyloučit. Pouhým omezením odpovědnosti státu přitom není její přenesení přímo na notáře. **Pokud stát v rámci legislativního procesu stanoví, že na místo něho odpovídá jiný subjekt, potom svoji odpovědnost vyloučil, nikoliv pouze omezil.** Nemůže proto obstát úvaha odvolacího soudu, že stát svoji odpovědnost ve vztahu k výkonu notářství nevyločil, ale pouze ji omezil, protože stanovil odpovědným přímo notáře. V této souvislosti žalobce znovu poukazuje na nálezy Ústavního soudu I. ÚS 529/09, podle něhož *současná obecná tendence spočívající v přenášení množství pravomocí spadajících do výkonu veřejné moci na subjekty nestátního charakteru, nemůže být důvodem pro to, aby se stát zcela zbavoval objektivní odpovědnosti za jejich činnosti nebo aby skutečnost, že určitou činnost vykonával nestátní subjekt, vedla k nějakému jinému, tj. mírnějšímu výkladu odpovědnosti státu.*

12. Je sice pravdou, že původní státní notářství, která výslovně byla zmíněna v zákoně 58/1969 Sb., byla zrušena zákonem č. 264/1992 Sb., nicméně ke stejnému dni vznikly na základě zákona č. 358/1992 Sb. notářské úřady a notáři, přičemž na místo jednoho orgánu veřejné správy byl tak vytvořen orgán nový, který převzal pravomoci původního státního notářství. Původní státní notáři spadající pod tzv. státní notářství, se na základě uvedených legislativních změn stali notáři dle zákona č. 358/1992 Sb., a vytvořili tzv. notářský úřad. Zjednodušeně řečeno, namísto notářství se konstitoval notářský úřad se stejnou pravomocí a kompetencí (je zřejmé, že byla zachována materiální kontinuita výkonu notářství, i když z důvodu celospolečenských změn po roce 1989 došlo k formální změně ve způsobu organizace notářství). Zákonodárce při tvorbě těchto legislativních změn jistě neměl v úmyslu vyloučit, v důsledku přijetí takové úpravy, odpovědnost státu za škodu způsobenou při identické činnosti, neboť automaticky předpokládal, že z hlediska odpovědnosti za škodu dle zákona č. 58/1969 Sb., k zásadní změně nedojde, a stát bude odpovídat za nezákonné rozhodnutí či nesprávný úřední postup notáře stejně jako odpovídal za jejich pochybení v rámci státního notářství. I když tato změna nebyla promítnuta do zákona č. 58/1969 Sb., je nezbytné dovodit, že ode dne účinnosti zákona č. 358/1992 Sb., se pojem státní notář v zákoně č. 58/1969 Sb., nestal mrtvým ustanovením, ale byl nahrazen notářským úřadem, resp. notářem dle zákona č. 358/1992 Sb. Opačný výklad, který v souladu se zmíněnými rozhodnutími Nejvyššího soudu zaujal odvolací soud i soud I. stupně, znamená interpretaci podústavních norem způsobem, který je v rozporu s článkem 36 odst. 3 Listiny, neboť takovým výkladem je zcela vyloučena odpovědnost státu za škodu způsobenou notářem jako orgánem veřejné správy, tj. způsobenou výkonem notářství. Takový postup v konečných důsledcích vede k porušení ústavního práva žalobce daného článkem 36 odst. 3 Listiny, tj. k porušení ústavního práva na to, aby v případech rozsáhlé škody, která nemůže být kompenzována jednotlivcem (notářem dle § 57 zákona č. 358/1992 Sb.), zde byla odpovědnost státu za škodu dle článku 36 odst. 3 Listiny, neboť byla způsobena nesprávným úředním postupem jiného orgánu veřejné správy. To platí zvláště v situacích, kdy škoda vznikla na majetku velkého množství podílníků (v době vzniku škody se jednalo o více než 60.000 podílníků).
13. V následně přijatém zákoně č. 82/1998 Sb., je již odpovědnost státu za nesprávný úřední postup notáře při výkonu veřejné moci explicitně zahrnuta do případů, za které stát nese odpovědnost. Je zřejmé, že vyloučení odpovědnosti státu za činnost notáře, na kterého stát přenesl výkon části své moci, v období od roku 1992 do roku 1998

představuje anomálii v přístupu k řešení této otázky, a je pouze důsledkem legislativní chyby při změně organizace veřejné správy (změna stáních notářství na notáře). Lze dovést, že vyloučení odpovědnosti státu pro případ nesprávného úředního postupu notáře nebylo záměrem zákonodárce, a ten proto vzniklý stav následně řešil v rámci přijetí nového zákona č. 82/1998 Sb., kterým potvrdil odpovědnost státu za činnost notáře. Skutečnost, že stát nemůže vyloučit svou odpovědnost za činnost soukromých orgánů, na které přenesl výkon veřejné moci, potvrzuje i citovaný náleží Ústavního soudu ČR sp.zn. I. ÚS 529/09, podle kterého *„Jedním ze stěžejních principů právního státu, k němuž ČR zavazuje čl. 1 odst. 1 Ústavy, je budování důvěry občanů v právo a instituce státu, resp. veřejné moci. Tam, kde jednotlivec jedná s důvěrou ve věcnou správnost aktů státu či jeho postupů, a rovněž s důvěrou v jejich soulad s právem, musí být současně garantováno právo na náhradu škody, pokud se ukáže, že presumpce správnosti či zákonnosti byla klamná. Jinak řečeno, taková důvěra je možná pouze tehdy, pokud stát či subjekty, na něž stát přenesl výkon některých svých pravomocí, odpovídají za škodu vzniklou jednotlivci jejich činností v případě, že tyto činnosti se posléze ukáží jako nezákonné či jinak vadné.“*

14. I když Ústavní soud ve svém náleží I. ÚS 1914/11 rovněž řešil otázku odpovědnosti státu za nesprávný úřední postup notáře v období před účinností zákona č. 82/1998 Sb. a dovedil, že názor soudů, včetně Nejvyššího soudu ČR v rozhodnutí č.j: 28 Cdo 2363/2009, *„nepředstavuje extrémní vybočení z tzv. ústavních kautel,“* a tudíž nenašel dostatek důvodů pro to, aby uvedená rozhodnutí zrušil, přesto lze z rozhodnutí Ústavního soudu vysledovat, že se opačný výklad Ústavnímu soudu jeví přílehavějším (viz formulace: *.... „to je třeba zdůraznit, i kdyby se Ústavnímu soudu jevil výklad stěžovatele přílehavější, roviny ústavnosti nedosahuje, to plyne ze shora vymezených kompetencí Ústavního soudu“*). Podstatnou okolností pro rozhodování Ústavního soudu v této konkrétní věci byla přitom úvaha o tom, že se stěžovatelé mohli domoci náhrady škody po notáři a úpravy odpovědnosti státu za nesprávný úřední postup nebylo zapotřebí (viz formulace - *.. „Nelze opomenout ani argumentaci obecných soudů, že věc nelze chápat tak, že stěžovatel neměl možnost, jak se náhrady škody domoci; té se mohl domáhat po notáři, resp. po jeho dědicích, jestliže týž v mezidobí zemřel. Jinými slovy, obecné soudy otázku postavily tak, že rozdíl je jen ve formě, tedy zda se stěžovatel měl domáhat náhrady škody po státu či subjektu jiném, přičemž obě cesty mu v principu garantovaly právo na náhradu škody“*). Ve věci škody způsobené CS fondům, o kterou se jedná v této věci, je však, na rozdíl od věci, kterou řešil

Ústavní soud, na první pohled zřejmé, že škoda dosahuje takového rozsahu, že žádná jednotlivá fyzická či právnická osoba není schopna takovou škodu žalobci nahradit. **V tomto konkrétním případě tudíž žalobce možnost dosáhnout náhrady škody vůči notáři reálně vůbec neměl.**

15. Podstatným důvodem, pro který před Ústavním soudem ještě obstál výklad, že stát před účinností zákona č. 82/1998 Sb. neodpovídal za nesprávný úřední postup notáře, byla argumentace, že odpovědnost státu byla nahrazena odpovědností notáře jako fyzické osoby, a tudíž nejde o případ, kdy by odpovědnost státu byla zcela vyloučena. S touto argumentací však nelze vyjít v situacích, kdy se jedná o takový rozsah náhrady škody, že není možné, aby tuto škodu uhradila fyzická osoba – notář. Pokud by odpovědnost státu za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem notáře byla nahrazena pouhou odpovědností notáře jako fyzické osoby, potom by se tento způsob interpretace právní úpravy dostal do rozporu s ustanovením čl. 36 odst. 3,4 Listiny základních práv a svobod, neboť odpovědnost státu za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem orgánu veřejné moci by tak byla zcela vyloučena. Toto platí zvláště v situaci, kdy rozsah náhrady škody je takového stupně, že není možné obdržet reálnou náhradu od notáře – fyzické osoby. Na základě těchto úvah je proto na místě korigovat dosavadní judikaturu minimálně v tom rozsahu, že se neuplatní v případech, kdy s ohledem na výši způsobené škody nemůže poškozený dosáhnout její náhrady vůči notáři.
16. Podstata zdůvodnění stávajícího názoru NSČR ohledně neexistence odpovědnosti státu za činnost notáře v době od 1. 1. 1993 (kdy byl zrušen zákon č. 95/1963 Sb. a současně nabyl účinnosti zákon č. 358/1992 Sb.) do 14. 5. 1998 (následujícího dne nabyl účinnosti zákon č. 82/1998 Sb.) spočívá na tezi, že uplatňování odpovědnosti za škodu je v tomto případě ponecháno jen na notáři, přičemž rozdíl oproti situaci s odpovědností státu za činnost notáře je jen ve formě, tedy zda se poškozený má domáhat náhrady škody po státu či subjektu jiném, přičemž obě cesty mu v principu garantují právo na náhradu škody. Tato teze však naráží na limit schopnosti notáře hradit vzniklou škodu. Pokud stát zákonem č. 358/1992 Sb. na notáře přenesl výkon veřejné moci ve vztahu k určeným jednáním (kdy bez formy ověření notářským zápisem není akceptována účinnost takového jednání) a pokud současně mělo dojít k vyloučení odpovědnosti státu za činnost notáře, byl však stát současně povinen minimálně zajistit schopnost notářů k úhradě škody způsobené při výkonu notářství

(veřejné moci přenesené státem na notáře). Stát sice v § 9 odst. 1 písm. d) zák.č. 358/1992 Sb., stanoví, že předpokladem zahájení činnosti notáře je uzavření smlouvy o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s touto činností, avšak dále již podmínky pojištění a jeho rozsahu neupravuje. Za těchto podmínek je pak dostačující jakákoli výše pojištění sjednaného notářem pro splnění podmínky § 9 odst. 1 písm. d) zák.č. 358/1992 Sb. bez ohledu na to, zda bude sjednané pojištění dostačující z hlediska reparační vzniklé škody. Stát tedy zavedl v základní rovině požadavek pojištění notáře, avšak ve vztahu k uvažovanému přenesení odpovědnosti za škodu z notářské činnosti výlučně na notáře zcela nedostatečně (chybí stanovení alespoň minimální výše pojištění notáře umožňující reálné krytí škodních událostí vznikajících v běžném obchodním styku, tím méně pak v případech s větší tarifní hodnotou). Bezobsažností této právní povinnosti je dosažení náhrady škody způsobených notářem reálně vyloučeno a nelze je považovat za dostačující nástroj pro garanci náhrady škody způsobené nesprávným úředním postupem ve smyslu článku 36 odst. 3 a 4 Listiny. Při uplatnění dosavadního názoru NSČR by tedy stát vyloučil svou odpovědnost za činnost notáře při výkonu veřejné moci, aniž by však jakýmkoli adekvátním způsobem dotčeným osobám garantoval, že budou moci reálně dosáhnout náhrady škody způsobené notářem při výkonu veřejné moci svěřené notáři.

17. Z výše uvedených důvodů proto vyplývá, že právní posouzení odvolacího soudu, jakož i soudu prvního stupně, je nesprávné, neboť je v rozporu s čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod a v rozporu s ústavním nálezem č. I ÚS 529/09, podle něhož nelze odpovědnost státu za škodu způsobenou orgánem veřejné moci zcela vyloučit. Výklad odvolacího soudu a soudu I. stupně, byť vychází z judikatury dovolacího soudu, je extrémně příznivý pro stát, neboť v tomto rozhodném období vylučuje odpovědnost státu za nesprávný úřední postup notáře, byť zákon č. 58/1969 Sb., tuto odpovědnost státu za činnost notáře v rámci tzv. státního notářství jednoznačně zakotvoval a aktuálně platný zákon č. 82/1998 Sb. tuto odpovědnost zakotvuje také. Žalobce je proto přesvědčen, že právní názor odvolacího soudu vyjádřený v napadeném rozsudku je v rozporu s článkem 1. odst. 1 Ústavy ve spojení s článkem 36 odst. 3 a 4 Listiny.
3. Vzhledem k tomu, že se jedná o posouzení otázky, která již byla dříve posouzena dovolacím soudem, navrhuje žalobce nové posouzení již vyřešené právní otázky s tím,

že předkládá argumenty, pro které žádá odlišné posouzení, než uvedeno v citovaných rozhodnutích dovolacího soudu. V této souvislosti žalobce namítá, že při původním posuzování ze strany dovolacího soudu nebylo přihlédnuto k argumentaci, že nárok vůči státu za nesprávný úřední postup notáře odpovídá přímo z norem Ústavního práva a stát tuto svoji odpovědnost nemůže legislativním procesem zcela vyloučit. Rovněž při původním posouzení dovolacího soudu nebyly zohledněny případy mimořádně vysokých náhrad škod, které nelze pokrýt pouhou odpovědností notáře jako fyzické osoby a ani je není možno pokrýt z pojištění notáře, jehož sjednání je předpokladem výkonu notářské činnosti. V této souvislosti žalobce zdůrazňuje, že smyslem legislativních změn provedených zákonem č. 358/1992 Sb. jistě nebylo vyloučit odpovědnost státu za škodu, které zůstala upravena ve vztahu ke státním notářstvím v zákoně č. 59/1969 Sb., a následně byla upravena ve vztahu k notářům i v zákoně č. 82/1998 Sb. Zcela konformním výkladem existující úpravy v zákoně č. 69/1969 Sb. ve vztahu k odpovědnosti státu za nesprávný úřední postup státního notářství je, že se tato odpovědnost vztahuje i na případy nesprávného úředního postupu notářů, neboť notáři plně převzali působnost státních notářství. Záměr zákonodárce je zjevný i z důvodové zprávy k návrhu zákona č. 358/1992 Sb., ve které se potvrzuje přenesení výkonu veřejné moci dosud realizované státním notářstvím na notáře a také význam a dopad výkonu notářské činnosti: *Listiny sepsané nestranným notářem a osvědčení jím vydaná jsou veřejnými listinami a těší se autoritě v soukromoprávní a podnikatelské sféře. Významnou úlohu sehrává zejména v tržní ekonomice při rozvoji jejich právních a institucionálních záruk (např. při vzniku a činnosti akciových společností). ... Činnost notáře sice bude nabývat některé omezené rysy podnikatelské činnosti, rozhodující však je, že tyto rysy budou podstatným způsobem potlačeny. V zájmu nestrannosti notáře totiž není žádoucí, aby se plně prosadil princip konkurence jako např. v advokacii. Rozhodující navíc je, že notářský řád bude upravovat jen tu část notářské činnosti, která není podnikatelského rázu. Z uvedených důvodů nelze notářský řád chápat jako úpravu podnikání občanů.*

K § 45 - 51: Státní dohled na notářskou činnost přísluší ministerstvu spravedlnosti ČR. Jedná se o činnost, v níž se na notáře přenáší některé funkce státu (sepisování veřejných listin, osvědčování apod.).

18. Nesprávné právní posouzení odvolacího soudu je dáno i v podpůrně vyslovené argumentaci odvolacího soudu, že předmětný notářský zápis neobsahoval zákonem

předepsané náležitosti, a tudíž neměl ani statut veřejné listiny (bod 20 poslední věta napadeného rozsudku). Žalobce nemůže souhlasit s tím, že by nedostatek formálních náležitostí notářského zápisu mohl znamenat, že by stát neodpovídal za škodu dle zákona č. 58/1969 Sb. Naopak, tato vada ve vztahu k notářskému zápisu, který měl být veřejnou listinou, zakládá nesprávný úřední postup notáře (porušení zákona při výkonu veřejné moci) a je základem odpovědnosti státu. Formální nedostatky notářského zápisu nemohou být použity jako argument pro zbavení se odpovědnosti státu za nesprávný úřední postup notáře.

D.

Návrh žalobce

19. Na základě výše uvedeného proto žalobce navrhuje, aby rozsudek odvolacího soudu a rozsudek soudu I. stupně byl zrušen a věc vrácena tomuto soudu k novému projednání a rozhodnutí.

AKRO investiční společnost, a.s.